

KƏND TƏSƏRRÜFATI

2022

№ 5

May

Aylıq
İnformasiya
Bülleteni

İSTEHSAL GÖSTƏRİCİLƏRİ

TOPDANSATIŞ QİYMƏTLƏRİ

İXRAC GÖSTƏRİCİLƏRİ

DÖVLƏT DƏSTƏYİ

XƏBƏRLƏR

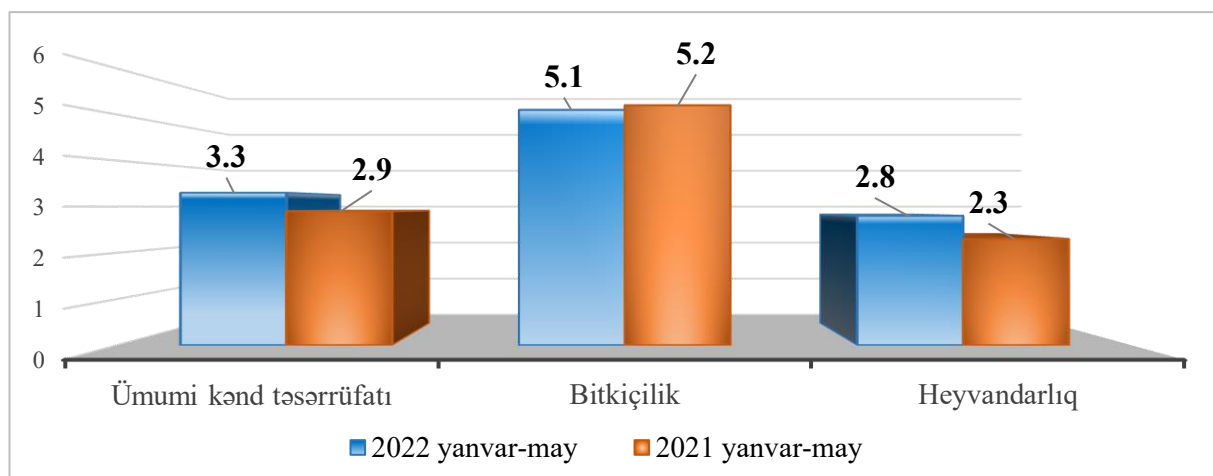

KƏND TƏSƏRRÜFATI

sahəsi üzrə istehsal göstəriciləri

2022-ci ilin yanvar-may ayları ərzində kənd təsərrüfatı məhsullarının ümumi istehsal həcmi ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3.3 faiz artıb (*Şəkil 1*).

Şəkil 1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının fiziki həcm indeksi
(müqayisəli qiymətlərlə, əvvəlki ilə nəzərən, %)

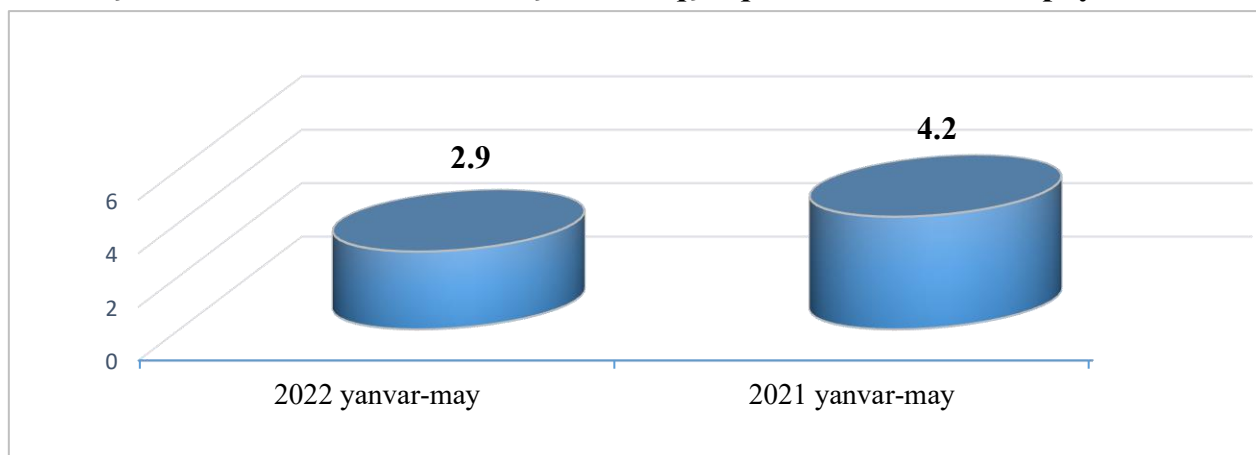

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

Kənd təsərrüfatı məhsullarının ümumi istehsal həcminin dəyəri faktiki qiymətlərlə 2639.8 milyon manat təşkil edib ki, bunun da 76.8 faizi (2028.4 milyon manat) heyvandarlıq sahəsinin, 23.2 faizi (611.4 milyon manat) bitkiçilik sahəsinin payına düşüb.

2022-ci ilin yanvar-may aylarında kənd təsərrüfatı, meşə və balıqçılıq sahəsində yaradılan əlavə dəyərin ÜDM-də payı 2.9 faiz təşkil edib (*Şəkil 2*).

Şəkil 2. Kənd təsərrüfatı, meşə və balıqçılıq sahəsinin ÜDM-də payı, %

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

✚ 2022-ci ilin yanvar-may aylarında yun, taxıl (qarğıdalısız), yaşıl çay yarpağı istisna olmaqla bütün kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsal həcmi artıb (*Cədvəl 1*).

Cədvəl 1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı

Malın adı	Ölçü	Yanvar-may 2022	Yanvar-may 2021	Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbəti, %- lə
Ət (<i>diri çəkiddə</i>)	min ton	220.1	213.7	103.0
Süd	min ton	890.9	874.7	101.9
Yumurta	mln. ədəd	824.8	800.8	103.0
Yun	min ton	12.0	12.2	97.8
Barama	ton	32.7	11.4	2.9 d.
Taxıl, qarğıdalısız	min ton	54.7	63.7	85.8
Kartof	min ton	195.5	183.2	106.7
Tərəvəz	min ton	326.2	317.6	102.7
Meyvə və giləmeyvə	min ton	24.1	22.6	106.4
Yaşıl çay yarpağı	ton	372.6	485.2	76.8

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

2022-ci ilin yanvar-may aylarında 382.6 min hektar sahədə yazlıq bitkilər əkilib
(Cədvəl 2).

Cədvəl 2. 2022-ci ilin məhsulu üçün yazlıq bitkilərin əkini, hektar

Əkinlər	Yanvar-may 2022	Yanvar-may 2021	Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbəti, %-lə
Yaz əkininin əvvəlindən əkilib	382,620.2	387,472.9	98.7
o cümlədən:			
Dənlilər və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız) - cəmi	32,662.5	25,224.4	129.5
onlardan:			
buğda	4,878.3	2,139.7	228.0
vələmir	6,075.5	6,345.5	95.7
çəltik	2,143.1	2,113.1	101.4
Qarğıdalı - cəmi	30,720.4	32,838.2	93.6
o cümlədən dən üçün	29,276.0	31,812.0	92.0
Dən üçün günəbaxan	11,453.0	10,945.5	104.6
Pambıq	104,261.1	100,490.1	103.8
Tütün	2,233.2	2,867.0	77.9
Kartof	54,681.3	55,964.0	97.7
Tərəvəz - cəmi (toxumluqlarsız və anacsız)	64,022.9	66,454.3	96.3
Ərzaq üçün bostan bitkiləri	19,972.5	20,002.9	99.8
Şəkər çuğunduru (emal üçün)	4,962.3	5,133.3	96.7
Yemlik kökümeyvəli (yem çuğunduru, şalğam, yem şalğamı və s.)	14.0	-	100.0
Keçən ilin payızlıq əkini də daxil olmaqla cari ilin kölgəliksiz çoxillik otlar əkini - cəmi	55,289.8	63,725.6	86.8
Birillik otlar	1,002.9	1,092.4	91.8
Sair yazlıq bitkilər	1,344.3	2,735.2	49.1

Mənbə: Dövlət Statistika Komitəsi

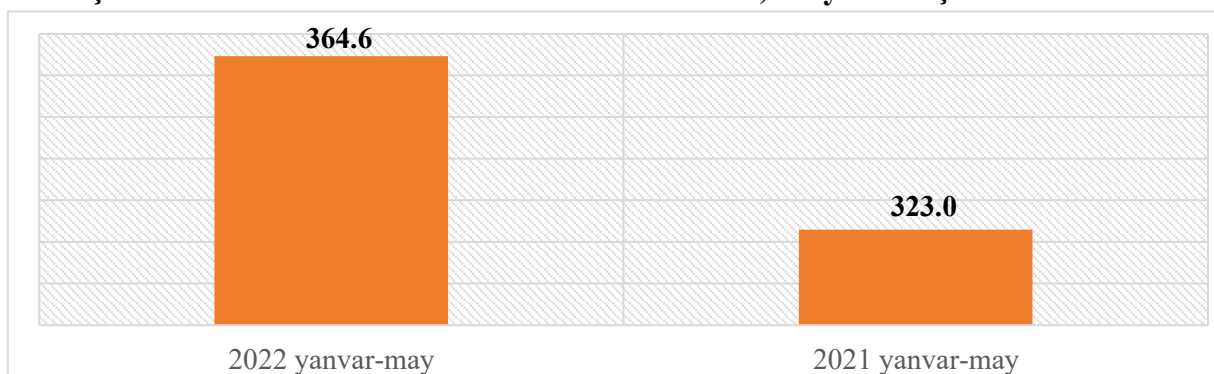

KƏND TƏSƏRRÜFATI

məhsulları bazarı

✚ 2022-ci ilin yanvar-may aylarında 364.6 milyon ABŞ dolları həcmində kənd təsərrüfatı məhsulu ixrac olunub. Kənd təsərrüfatı məhsulları ixracının həcmi ötən ilin müvafiq dövrünə nəzərən dəyər ifadəsində 12.9 faiz artıb (*Şəkil 3*).

Şəkil 3. Kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı, milyon ABŞ dolları

Mənbə: Dövlət Gömrük Komitəsi

✚ Müqayisə olunan dövr üzrə əsas kənd təsərrüfatı məhsullarının ixrac göstəriciləri *Cədvəl 3*-də verilib.

Cədvəl 3. Kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı

Məhsulun adı	Yanvar-may 2022		Yanvar-may 2021		Ötən ilin müvafiq dövrünə nisbəti, %-lə	
	miqdarı (min ton)	məbləği (mln. dollar)	miqdarı (min ton)	məbləği (mln. dollar)	miqdara görə	məbləğə görə
Tərəvəz	119.7	113.9	136.7	118.3	87.6	96.3
<i>ondan:</i>						
kartof	33.3	14.8	50.0	21.4	66.6	69.3
pomidor	75.8	91.0	76.0	87.0	99.7	104.7
Meyvə	72.6	105.4	77.2	87.9	94.1	119.9
Arpa	17.4	3.6	-	-	100.0	100.0
Tütün xammalı	2.5	8.4	0.8	1.8	3 d.	4.5 d.
Pambıq mahlıcı	51.9	123.7	71.5	108.6	72.6	113.9
Gön-dəri	2.2	6.2	2.1	5.2	107.5	120.1
Heyvandarlıq məhsulları*	x	3.5	x	1.3	x	2.7 d.
Cəmi	x	364.6	x	323.0	x	112.9

Mənbə: Dövlət Gömrük Komitəsi

*Heyvandarlıq məhsullarına ət, süd və qaymaq, yun, təbii bal, xam ipək və diri heyvanların dəyəri daxildir.

✚ Cari ilin may ayında almanın (“Qrani smit”, “Fuji”), armudun, portağalın və kiviinin topdansaş qıyməti əvvəlki aya nisbətən artıb, digər məhsulların qıyməti isə aşağı olub və ya sabit qalıb (*Cədvəl 4*).

Cədvəl 4. May ayında kənd təsərrüfatı məhsullarının topdansaş qıymətinin əvvəlki aya nisbətən dəyişməsi (manatla)

Adı	Aprəl 2022	May 2022	Fərq	Adı	Aprəl 2022	May 2022	Fərq	
Meyvə								
Alma	Palmet			Armud	Krasavitsa			
	1.10	1.10	0.0%		2.25	3.00	33.3%	
	Qrani smit				Konfrans			
	0.90	1.40	55.6%		2.25	2.80	24.4%	
	Üzüm	Fuji			Portağal	Türkiyə		
1.10		1.60	45.5%	1.60		2.05	28.1%	
Kardinal			İran					
	2.75	2.75	0.0%		1.30	1.85	42.3%	
Çiyələk	yerli			Limon	Lənkəran			
	4.25	1.15	-3.7 d.		0.13	0.13	0.0%	
Alça	idxal/yerli					Türkiyə		
	14.00	2.00	-7 d.			0.20	0.20	0.0%
Kivi	Idxal			Qoz	yerli			
	2.00	2.90	45.0%		4.00	4.00	0.0%	
Fındıq	Quru					Ukrayna		
	4.10	4.10	0.0%			2.50	2.50	0.0%
Tərəvəz								
Kartof	Cəlilabad (təzə)			Soğan	Ağdam, sarı			
	0.63	0.63	0.0%		0.73	0.73	0.0%	
	Şəmkir (təzə)				Bərdə			
	1.40	1.40	0.0%		0.49	0.49	0.0%	
Pomidor	Çəhrayı			Xiyar	Melit			
	2.65	1.30	-2 d.		1.45	0.65	-2.2 d.	
	Zirə				Tikanlı			
	2.20	1.30	-40.9%		1.40	0.75	-46.4%	
		Salxım			Yerkökü	yerli		
2.65	1.30	-2 d.	0.90	0.90		0.0%		
Gül kələmi	Yerli			Çuğundur	yerli			
	0.90	0.90	0.0%		0.60	0.60	0.0%	
Kələm	Bərdə			Lobyə	yerli			
	0.70	0.48	-31.4%		5.50	2.65	-2.1 d.	
	Qusar			Sarımsaq	yerli			
	0.65	0.48	-26.2%		4.00	1.25	-3.2 d.	
		Ağdaş			Badımcan	İran		
0.85	0.38	-2.2 d.	1.20	1.20		0.0%		
Noxud	yerli			Bibər	yaşıl (İran)			
	1.45	1.45	0.0%		2.70	2.10	-22.2%	

Mənbə: Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (www.aqrarbazar.az)

✚ Cari ilin may ayında almanın, armudun, çiyələyin, alçanın, əriyin, portağalın, gilasın (“May gilası”), kartofun, pomidorun, kələmin, gül kələmin, badımcanın, soğanın, xiyarın, lobyanın və bibərin qiyməti keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən yüksək olub, digər kənd təsərrüfatı məhsullarının qiyməti isə aşağı olub (*Cədvəl 5*).

Cədvəl 5. Kənd təsərrüfatı məhsullarının 2022-ci ilin may ayındakı topdansaş qiymətinin ötən ilin müvafiq ayına nisbətən dəyişməsi (manatla)

Adı	May 2021	May 2022	Fərq	Adı	May 2021	May 2022	Fərq
Meyvə							
Alma	Qrani smit			Armud	Konfrans		
	0.70	1.40	2 d.		2.55	2.80	9.8%
	Palmet				Krasavitsa		
	0.70	1.10	1.6 d.	2.85	3.00	5.3%	
	Fuji			Kivi	idxal		
1.10	1.60	45.5%	3.00		2.90	-3.3%	
Çiyələk	yerli			Portağal	Türkiyə		
	1.10	1.15	4.5%		1.95	2.05	5.1%
Alça	yerli					İran	
	0.85	2.00	2.4 d.	1.55		1.85	19.4%
	Göyçə			Gilas	May gilası		
Ərik	1.20	4.50	3.8 d.		1.50	1.75	16.7%
	yerli				Kırım		
Fındıq	2.80	4.00	42.9%	Qoz	2.65	2.40	-9.4%
	quru				yerli		
	6.50	4.10	-36.9%		4.75	4.00	-15.8%
Tərəvəz							
Kartof	Cəlilabad (təzə)			Soğan	Ağdam, sarı		
	0.38	0.63	1.7 d.		0.60	0.73	21.7%
	Şəmkir (təzə)				Bərdə		
Pomidor	1.30	1.40	7.7%		0.17	0.49	2.9 d.
	Zirə				Beyləqan		
	0.85	1.30	1.5 d.		0.17	0.49	2.9 d.
	Göyçay				Xiyar	Melit	
	0.60	1.30	2.2 d.	0.18		0.65	3.6 d.
Kələm	Bakı				Yelpənək		
	0.60	1.30	2.2 d.		0.18	0.65	3.6 d.
	Ağdaş				Yerkökü	yerli (iri)	
Gül kələm	0.28	0.38	35.7%	0.95		0.90	-5.3%
	yerli			yerli (xırda)			
Sarımsaq	0.48	0.90	1.9 d.	Lobya	0.50	0.40	-20.0%
	yerli				yerli		
Badımcan	1.90	1.25	-34.2%	Bibər	1.10	2.65	2.4 d.
	yerli				yaşıl (yerli)		
	0.85	2.00	2.4 d.		1.25	2.00	1.6 d.

Mənbə: Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (www.aqrarbazar.az)

KƏND TƏSƏRRÜFATI

sahəsinə dövlət dəstəyi

2022-ci ilin yanvar-may ayları ərzində Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən 3698 kənd təsərrüfatı texnikasının satışı maliyyələşdirilib (*Cədvəl 6*).

Cədvəl 6. Lizinə verilmiş kənd təsərrüfatı texnikası (ədəd)

Texnikanın adı	Cəmi (2005 – 31.05.2022)	2022-ci ilin yanvar-may ayları ərzində lizinə verilib
Cəmi	56415	3698
Taxılıyğan kombayn	1125	20
Pambıqyığan kombayn	222	0
Traktor	13630	495
Digər texnikalar	41438	3183

Mənbə: Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

2022-ci ilin yanvar-may ayları ərzində Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən aqrar sektorda fəaliyyət göstərən 1311 fiziki və hüquqi şəxsə 21.8 milyon manat məbləğində güzəştli kredit verilib. Bunun 15.2 milyon manatı texnika və avadanlıq təyinatlı kreditlər, 6.6 milyon manatı mikrokreditlərdir.

2022-ci ilin yanvar-may ayları ərzində Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən 78 sahibkarlıq subyektinə 1705 baş damazlıq heyvan alışına 5 milyon manat məbləğində güzəşt vəsaiti ayrılıb.

XƏBƏRLƏR

BAKIDA FAO BAŞ DİREKTÖRÜNÜN İŞTİRAKI İLƏ “GƏLƏCƏYƏ BAXIŞ: RƏQƏMSAL KƏND TƏSƏRRÜFATINA KEÇİD” ADLI BEYNƏLXALQ KONFRANS KEÇİRİLİB

Mayın 6-da Bakıda Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) təşkilatçılığı ilə “Gələcəyə baxış: Rəqəmsal kənd təsərrüfatına keçid” adlı beynəlxalq konfrans keçirilib. Tədbirdə Azərbaycan Respublikası kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov, ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev, Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Qoşqar Təhməzli, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) Baş Direktoru Qu Dongyu, Beynəlxalq Üzüm və Şərab Təşkilatının (OİV) baş direktoru Pablo Roca Blasco, 14 ölkənin rəsmiləri, eləcə də 11 nüfuzlu beynəlxalq təşkilatın rəhbər şəxsləri iştirak edib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan İnam Kərimov bildirib ki, COVID-19 pandemiyası, regional proseslər, iqlim dəyişikliyi, torpaq və su resurslarının daha da məhdudlaşması qlobal ərzaq təhlükəsizliyinin təmini üçün təhdidlər yaradır: “Bu çağırışlar ümumi məqsədlərə nail olmaq üçün yeni beynəlxalq münasibətlərin əsasını qoyub. FAO-nun “Hand in Hand”, “Tarlardan süfrəyə”, “Sağlamlıq üçün Həmrəylik Təşəbbüsü” və digər əlaqəli strateji təşəbbüsləri ərzaq təhlükəsizliyi sistemlərinə təsir edən kritik amillərə cavab vermək üçün müasir təlimatlardır. Azərbaycan bu təşəbbüslərə böyük həvəslə qoşulur və bu çoxtərəfli platformalarda səmərəli əməkdaşlığa hazırdır. Qlobal ərzaq təhlükəsizliyi sisteminin daha dayanıqlı olması üçün FAO ilə təşkilatın tərtib etdiyi strategiyaları və proqramları çərçivəsində əməkdaşlığa böyük əhəmiyyət veririk”.

Azərbaycanın regionda sürətlə inkişaf edən iqtisadiyyata malik ölkə olduğunu deyən nazir əlavə edib ki, əsas hədəf iqtisadiyyatı şaxələndirməklə milli ərzaq təhlükəsizliyi sistemini inkişaf etdirməkdir: “Məhdud resurslardan səmərəli istifadə etmək üçün kənd təsərrüfatının hər bir sektorunda rəqəmsallaşmaya ehtiyac var. Bu dəyişiklik həm də bizə iqlim dəyişikliyi risklərini azaltmağa və adaptasiyaya imkan verəcək. Azərbaycan da öz növbəsində ölkənin kənd təsərrüfatını müasir və rəqəmsal kənd təsərrüfatına çevirmək prosesini keçir. Biz, həmçinin kənd yerlərinin inkişafı və onların dəyər zəncirinə inteqrasiyası üçün rəqəmsal texnologiyalardan istifadə edirik. Bundan əlavə, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə ağıllı kənd layihələrini həyata keçirməklə FAO-nun “1000 Rəqəmsal Kənd” Təşəbbüsünə öz töhfəmizi veririk”.

Konfransda çıxış edən FAO-nun Baş Direktoru Qu Dongyu ərzaq təhlükəsizliyi, yeni çağırışlara uyğun dayanıqlı kənd təsərrüfatı sisteminin yaradılması, ətraf mühiti qorumaqla məhsuldarlığın artırılması, bu istiqamətlərdə qlobal əməkdaşlıq məsələlərinə toxunub. Qu Dongyu bildirib ki, qlobal çağırışların təsirləri fonunda Davamlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaq üçün daha dayanıqlı aqrərzaq sistemlərinin qurulması vacibdir: “Biz rəqəmsal texnologiyaların geniş tətbiqi ilə kənd təsərrüfatı sahəsinin üzləşdiyi riskləri minimuma endirə, məhsuldarlığı artırma bilərik”.

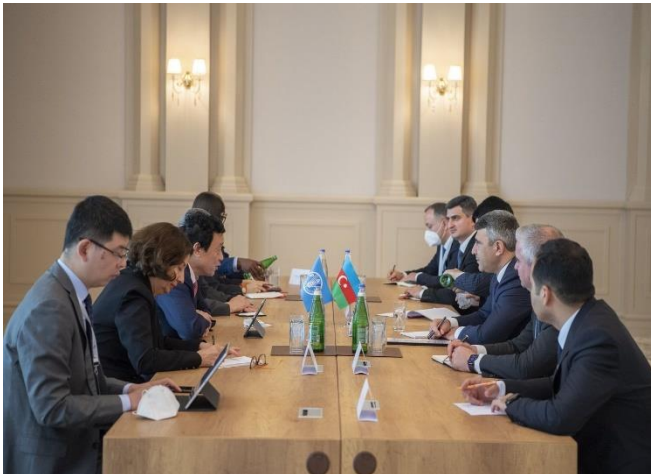
Beynəlxalq Üzüm və Şərab Təşkilatının (OİV) baş direktoru Pablo Roca Blasco isə qeyd edib ki, rəqəmsallaşma prosesi öz növbəsində yeni çağırışlar formalaşdırır. Rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi aqrobiznes dəyər zəncirinin formasını dəyişdirməklə istehsal proseslərinin səmərəliliyinə, iqlim dəyişikliklərinə uyğunlaşmağa imkan verəcək. Bununla yanaşı, dinamik inkişaf edən rəqəmsal texnologiyaların xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla mövcud çağırışlara uyğun olaraq məhsul istehsalı prosesində ənənəvi üsullara, yeni potensialların müəyyənəşdirilməsinə elmi prinsiplər əsasında baxılmalıdır.

Kənd təsərrüfatı sahəsinin Azərbaycan iqtisadiyyatının ən strateji sahələrindən biri olduğunu deyən ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev vurğulayıb ki, bu gün rəqəmsal kənd təsərrüfatına keçid təkcə kənd təsərrüfatı sektoru, gələcək ərzaq bazarı və istehlakın təkamülü üçün həlledici addım deyil, həm də ekoloji aspektlərlə əlaqəli davamlı və inklüziv kənd təsərrüfatına yol açır: “Suya qənaət edən texnologiyalardan

istifadə və kənd təsərrüfatı torpaqlarının və otlaqların səmərəli idarə edilməsi iqlim dəyişikliyinə təsirlərinə uyğunlaşmaq üçün həlledici əhəmiyyət kəsb edir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərə böyük qayıdış, “ağıllı kənd” və “yaşıl kənd təsərrüfatı” yanaşmalarının tətbiqi ölkənin ərzaq təhlükəsizliyi hədəflərinə birbaşa töhfə verəcək. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə birlikdə “Yaşıl kənd təsərrüfatı”na dəstək üzrə uzunmüddətli Birgə Fəaliyyət Proqramı hazırlayıb. Bu proqram ətraf mühitə mənfi təsirlərin yumşaldılması, istixana qazlarının azaldılması, aqrobağların salınması, su, torpaq və meşə ehtiyatlarından səmərəli istifadə, biomüxtəlifliyin, ekosistemlərin qorunması, akvakulturanın və orqanik kənd təsərrüfatının inkişafına dəstək verilməsi, institusional potensialın gücləndirilməsini nəzərdə tutur”.

Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Qoşqar Təhməzli isə ölkəmizdə qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, qida məhsullarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi və ixrac potensialının artırılması sahəsində görülən işlərdən danışdı. Vurğulayıb ki, bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da qida təhlükəsizliyi sahəsində rəqəmsal həllərin tətbiqi yeni imkanlar yaradır. Bu sahədə ənənəvi nəzarət sisteminin müasir texnologiyalar, rəqəmsal və innovativ həllərlə əvəzlənməsi daha effektiv sistemin qurulmasında mühüm rol oynayır.

Çıxışlardan sonra Azərbaycanda davamlı və inklüziv kənd təsərrüfatı sistemlərinin inkişafını əks etdirən videoçarx nümayiş olunub. Daha sonra FAO-nun Baş iqtisadçısı Maksimo Torero “Aqroərzaq sistemlərinin davamlı transformasiyası üçün rəqəmsal texnologiyalar”, Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin direktoru Əkbər Abbasov “Elektron kənd təsərrüfatı - kənd təsərrüfatı sistemlərinin rəqəmsallaşdırılması üzrə Azərbaycan təcrübəsi” mövzularında təqdimat edib.

Təqdimatlardan sonra konfrans iştirakçıları xatirə fotosu çəkdirdilər.

Daha sonra kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) Baş Direktoru Qu Dongyu arasında görüş keçirilib. Görüşdə ölkəmizdə kənd təsərrüfatının qeyri-neft sektorunun inkişafında mühüm rola malik olduğu qeyd olunub. Aqrar sahənin inkişafının prioritet olduğu vurğulanıb, kənd təsərrüfatının inkişafına dövlət dəstəyi və bu istiqamətdə aparılan islahatlar diqqətə çatdırılıb. Görüşdə, həmçinin kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi perspektivləri müzakirə olunub.

Konfrans çərçivəsində Azərbaycan kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov Gürcüstanın ətraf mühitin mühafizəsi və kənd təsərrüfatı naziri Otar Şamugiya ilə görüşüb. Görüşdə kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıq imkanları barədə fikir mübadiləsi aparılıb, bu əməkdaşlığın mövcud potensiala uyğun olaraq daha da inkişaf etdiriləcəyinə əminlik ifadə olunub.

Konfrans işini panel sessiyalarla davam etdirib.

“GƏLƏCƏYƏ BAXIŞ: RƏQƏMSAL KƏND TƏSƏRRÜFATINA KEÇİD” ADLI BEYNƏLXALQ KONFRANS ÇƏRÇİVƏSİNDƏ İKİTƏRƏFLİ GÖRÜŞLƏR OLUB

Mayın 6-da Bakıda keçirilən “Gələcəyə baxış: Rəqəmsal kənd təsərrüfatına keçid” adlı beynəlxalq konfrans çərçivəsində kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov Moldovanın kənd təsərrüfatı və qida sənayesi naziri Viorel Gherciu, Tacikistanın kənd təsərrüfatı naziri Sadi Karimzoda, Beynəlxalq Üzüm və Şərab Təşkilatının (OİV) baş direktoru Pablo Roca Blasco, Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatının İnkişafı Fondunun (İFAD) regional direktoru Bernard Hienin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətləri ilə görüşüb.

Görüşlərdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə aqrar sahənin inkişafı istiqamətində görülən işlər barədə ətraflı məlumat verilib. Kənd təsərrüfatı sahəsində rəqəmsallaşma, innovativ texnologiya və həllərin tətbiqi, aqrar sahənin dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi, bu istiqamətlərdə təcrübə mübadiləsinin aparılmasının vacibliyi barədə geniş müzakirələr aparılıb.

Görüşlərdə, həmçinin kənd təsərrüfatı sahəsində qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi üçün böyük potensialın olduğu vurğulanıb. Qeyd olunub ki, Azərbaycanda həyata keçirilən aqrar islahatlar, kənd təsərrüfatı fəaliyyətinin vergidən azad edilməsi, kənd təsərrüfatı texnikası və damazlıq heyvan satışı bazarının liberallaşdırılması aqrar sahədə ixtisaslaşmış şirkətləri üçün geniş investisiya imkanları yaradır.

Tərəflər kənd təsərrüfatı sahəsində Azərbaycanla əməkdaşlığın genişləndirilməsində maraqlı olduqlarını, bu formatda konfrans və görüşlərin keçirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

“GƏLƏCƏYƏ BAXIŞ: RƏQƏMSAL KƏND TƏSƏRRÜFATINA KEÇİD” ADLI BEYNƏLXALQ KONFRANS ÇƏRÇİVƏSİNDƏ NAZİRLƏR TOPLANTISI KEÇİRİLİB

Mayın 6-da Bakıda keçirilən “Gələcəyə baxış: Rəqəmsal kənd təsərrüfatına keçid” adlı beynəlxalq konfrans çərçivəsində “Kənd təsərrüfatında rəqəmsallaşma: İrəliyə doğru yol, adaptasiya üçün yanaşmalar və qabaqcıl təcrübələr” mövzusunda Nazirlər Toplantısı olub.

Toplantıda qeyd olunub ki, iqlim dəyişikliyi təzyiqi altında məhdud və azalan təbii ehtiyatlardan istifadə edərək 2050-ci ilə qədər təxminən 10 milyard əhalinin qida ilə təmin olunması əsl sınaqdır. Belə ki, 2019-cu illə müqayisədə 2020-ci ildə qlobal kənd təsərrüfatı torpaqlarının sahəsi 3 faiz azalıb. Əhalinin artması fonunda 2000-2019-cu illərdə adambaşına düşən əkin sahələri bütün regionlarda 17 faiz azalıb. Azalma tendensiyasına baxmayaraq bu illərdə ümumi ilkin məhsul istehsalı 53 faiz artıb.

Tədbirdə çıxış edən kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov bildirib ki, rəqəmsal texnologiyalar kənd təsərrüfatı ilə yanaşı, məşğulluq, ticarət, ətraf mühit və bazarlar üçün yeni bir fürsətdir. Ərzaq təhlükəsizliyinin təmini və dayanıqlı kənd təsərrüfatının qurulması əsas hədəflər olduğundan investisiyaların əsas hissəsi rəqəmsal və ağıllı kənd təsərrüfatının transformasiyasına yönəldilir. Əsas dövlət dəstəyi mexanizmləri müasir əkinçilik və bağçılıq texnologiyalarının tətbiqi üçün innovasiya tərəfdaşlarının stimullaşdırılmasına istiqamətlənib. Fermerləri rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməyə təşviq etməklə yanaşı, onların maliyyə resurslarına və təlim xidmətlərinə çıxışı təmin edilir. Hazırda qarşıdakı illər üçün əsas məqsəd işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpa və yenidən qurulması, onların dəyər zəncirlərinə inteqrasiyasıdır. Yaşıl Enerji Zonaları kimi elan edilən bu

texnologiyaların geniş tətbiqi kəndlərlə şəhərlər arasında fərqi minimuma endirməklə yanaşı, kənd təsərrüfatı məhsullarının və qida istehsalının əhəmiyyətli artımına mühüm töhfələr verəcək.

Tədbirdə çıxış edən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) COVID-19 üzrə xüsusi elçisi

mühafizəsi və kənd təsərrüfatı naziri Otar Şamugiya, Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin (MAQATE) Baş direktoru Rafael Mariano Qrossi, Moldovanın kənd təsərrüfatı və qida sənayesi naziri Viorel Gherciu, Tacikistanın kənd təsərrüfatı naziri Sadi Karimzoda, Türkiyə kənd təsərrüfatı və meşə

məhsuldarlığın artırılması yolları ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

“Gələcəyə baxış: Rəqəmsal kənd təsərrüfatına keçid” adlı beynəlxalq konfrans başa çatıb.

ərazilərin inkişafı “ağıllı şəhər” və “ağıllı kənd” konsepsiyasına əsaslanır. Bununla yanaşı, bu ərazilərdə kənd təsərrüfatının inkişafı siyasəti iqlimə uyğun ağıllı texnologiyalardan istifadəyə əsaslanacaq.

FAO-nun Baş Direktoru Qu Dongyu bildirib ki, rəqəmsallaşma kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafında mühüm rol oynayır. Rəqəmsal

David Nabarro, Beynəlxalq Üzüm və Şərab Təşkilatının (OİV) baş direktoru Pablo Roca Blasco, Polşanın kənd təsərrüfatı və kənd yerlərinin inkişafı nazirinin müavini Henryk Kowalczyk, ABŞ-ın Oklahoma ştatının kənd təsərrüfatı üzrə katibi Blayne Arthur, Gürcüstanın ətraf mühitin

naziri Vahid Kirişçi kənd təsərrüfatında rəqəmsal texnologiyaların tətbiqinin əhəmiyyəti, aqrar sahədə məlumat bazalarının formalaşdırılması, kənd təsərrüfatı sahəsində məlumatların idarə edilməsi, rəqəmsal həllərin istehsalın avtomatlaşdırılmasında rolu, iqlim dəyişikliklərinin təsirlərinin azaldılması,

FİRD OVSI FİKRƏTZADƏ:

**“MƏLUMAT BAZALARI KƏND TƏSƏRRÜFATININ
RƏQƏMSALLAŞDIRILMASI YOLUNDA MÜHÜM ADDIMDIR”**

Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) təşkilatçılığı ilə Bakıda keçirilən “Gələcəyə baxış: Rəqəmsal kənd təsərrüfatına keçid” adlı beynəlxalq konfrans çərçivəsində “Rəqəmsal Kənd Təsərrüfatının Sürətləndirilməsi: Çağırışlar, perspektivlər və məlumat bazaları üçün dayanıqlı yollar, onun əlçatanlığı və etik istifadəsi” adlı panel təşkil edilib.

Panel-sessiyanın məruzəçiləri FAO-nun İnformasiya Ofisinin rəhbəri Dejan Jakovljevic, İtaliyanın Kənd təsərrüfatı Tədqiqatları və İqtisadiyyatı Şurasının baş direktoru, Stefano Vaccari, FAO/IAEA-nın Ərzaq və Kənd Təsərrüfatında Nüvə Texnologiyaları üzrə birgə Mərkəzin direktoru Qu Liang, Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Firdovsi Fikrətzadə, Macarıstan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Eموke Korzenszky, Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının MDB üzrə Regional Ofisinin direktoru Natalia Mochu və Keniya Kənd Təsərrüfatının Transformasiya İdarəsinin koordinatoru Thule Lenneiye olub.

Məruzəçilər aqrar sahədə rəqəmsallaşmanın təşviqi və daha geniş istifadəsi ilə bağlı ölkələrinin təcrübələrini bölüşüblər. Azərbaycanın kənd təsərrüfatında məlumat bazalarının yaradılması və istifadəsi ilə bağlı Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Firdovsi Fikrətzadə məlumat verib.

Mərkəz rəhbəri əvvəlcə Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin fəaliyyəti, burada yaradılan məlumat bazaları haqda danışib: “Mərkəz 5 istiqamət - məlumat bazalarının yaradılması, analitika, monitoring və qiymətləndirmə, aqroekonimiks üzrə elmi tədqiqatlar və doktorantura təhsili üzrə fəaliyyət göstərir.

Mərkəz tərəfindən idarə olunan ən böyük məlumat bazalarından biri **Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemidir (E-agro)**. E-agro bazasında ölkədə fəaliyyət göstərən bütün fermerlər haqqında məlumat mövcuddur. Həmçinin E-agro bazasında gübrə, pestisid, toxum və kənd təsərrüfatı texnikası təchizatçıları, habelə soyuducu anbarlar və taxıl elevatorları qeydiyyatata alınıb”.

F. Fikrətzadə qeyd edib ki, Mərkəzdə kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymət bazası olan aqrarbazar.az portalı fəaliyyət göstərir: “Bu bazada bütün kənd təsərrüfatı məhsullarının sahədən satış, topdan və pərakəndə satış qiymətləri toplanır. Qiymətlər gündəlik və həftəlik olaraq yenilənir. Portal ictimaiyyətə açıqdır”.

Daha sonra Mərkəz rəhbəri bildirib ki, MDB məkanında ilk dəfə Azərbaycanda Avropa Birliyinin **FADN (Farm Accountancy Data Network)** sisteminin metodologiyası əsasında Farm Data Monitoring System (FDMS) qurulub: “Bu məlumat bazası fermerlərin fəaliyyəti ilə bağlı birbaşa onların özlərindən toplanan məlumatlar əsasında formalaşır. FDMS çərçivəsində hər il 3500-4000 fermer arasında sorğu keçirilir, toplanmış sorğu məlumatları birbaşa olaraq Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin elektron bazasına daxil edilir”.

Direktor bildirib ki, həmçinin Mərkəzdə mütəmadi olaraq **fermerlərin resurslara əlçatanlığı və bazara çıxışı, eləcə də müxtəlif dəyər zəncirləri üzrə sorğular** aparılır: “Sorğular CATI və CAPI sistemi ilə həyata keçirilir. Bu sistem sorğuların şəffaflığını və keyfiyyətini təmin edir, tədqiqat etikası standartları çərçivəsində keçirilməsinə imkan verir”.

F. Fikrətzadə çıxışının ikinci hissəsində məlumat bazalarının aqrar sahənin inkişafında rolundan və əhəmiyyətindən danışib. Vurğulayıb ki, məlumat bazaları həm aqrar sahənin idarə edilməsinin yeni çağırışlar əsasında müasir tələblər səviyyəsində qurulmasında, düzgün siyasət qərarlarının verilməsində, dövlət dəstəyinin daha çevik və daha keyfiyyətli şəkildə çatdırılması üçün yeni mexanizmlərin hazırlanmasında, aqrar xidmətlərin elektronlaşdırılması baxımından kənd təsərrüfatının rəqəmsallaşdırılması yönündə əhəmiyyətli yer tutur, həm də fermerlərin səmərəli fəaliyyəti üçün əlverişli mühitin formalaşdırılması baxımından geniş imkanlar yaradır.

XAÇMAZDA “YAZ FESTİVALI”

Aqrar Xidmətlər Agentliyinin təşkilatçılığı ilə ölkədə ilk dəfə olaraq mayın 14-də Xaçmaz rayonunda aqrar sahənin inkişafına yönəlmiş “Yaz festivalı” keçirilib. Festivalda kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov, Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elnur Rzayev, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeli qurumlarının nümayəndələri, rayon icra hakimiyyətinin məsul şəxsləri, Aqrar Xidmətlər Agentliyinin rəhbərliyi və əməkdaşları, alimlər, fermerlər, kənd təsərrüfatı istehsal vasitələrinin satışı ilə məşğul olan sahibkarlar, müxtəlif şirkətlərin nümayəndələri, eləcə də yerli və xarici qonaqlar iştirak ediblər.

Festivalın keçirilməsində məqsəd fermerlərə dəstək məqsədilə müxtəlif kənd təsərrüfatı texnikaları, toxum, gübrə və ting istehsalçılarına öz məhsullarını nümayiş etdirmək, fermerlərin bu məhsullara əlçatanlığını təmin etmək, fermer və sahibkarlar arasında işgüzar əlaqələri genişləndirməkdir.

Nazir İnam Kərimov kənd təsərrüfatı texnikaları və ehtiyat hissələri, yerli istehsal olan toxumlar, ting, gübrə və kənd təsərrüfatı məhsullarının sərgiləndiyi stendlərə baş çəkib. Festival zamanı mütəxəssislər tərəfindən kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçılarına məsləhət xidməti göstərilib, nümayiş olunan innovativ texnologiyaların iş prinsipi və onlardan istifadənin üstünlükləri barədə məlumat verilib. Eyni zamanda festival çərçivəsində kənd təsərrüfatı texnikalarının sərgi-satış yarmarkası keçirilib. Fermerlərə regionun torpaq-iqlim xüsusiyyətlərinə uyğun sortların seçilməsi, toxumun təmizlənməsi, dərmanlanması, səpinin aparılması, gübrələrdən düzgün istifadə qaydaları haqqında ətraflı məlumatlar verilib və informasiya materialları təqdim olunub.

Tədbirdə, həmçinin qonaqlar üçün kənd təsərrüfatı şirkətlərinin təqdimatı, milli kulinariya nümunələri təqdim edilib, yeni növ “Bahar” çörəyinin, “Paytaxt” və “Xaçmaz” brendlərinin təqdimatı keçirilib, mədəni-etnoqrafik tədbirlər təşkil olunub.

BAKIDA 15-ci AZƏRBAYCAN BEYNƏLXALQ KƏND TƏSƏRRÜFATI SƏRGİSİ KEÇİRİLİB

Mayın 18-20-də Bakı Ekspo Mərkəzində 15-ci yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı (Caspian Agro 2022) və 27-ci Azərbaycan Beynəlxalq Qida Sənayesi (InterFood Azerbaijan) sərgiləri keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov, Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov, Türkiyənin kənd təsərrüfatı və meşə naziri Vahid Kirişçi, İsrailin kənd təsərrüfatı və kənd yerlərinin inkişafı naziri Oded Foreri, Gürcüstanın ətraf mühit və kənd təsərrüfatı nazirinin müavini George Xanişvili və digər ölkələrin rəsmi şəxsləri “Caspian Agro 2022” və “InterFood Azerbaijan” sərgiləri ilə tanış olub.

Baş nazirə məlumat verilib ki, “Caspian Agro” Azərbaycanda kənd təsərrüfatı sahəsində ən böyük beynəlxalq sərgidir. Rekord sayda milli və regional stendlərin nümayiş olunduğu builki sərgilərdə 101 yerli, 348 xarici şirkət olmaqla ümumilikdə 24 ölkədən 449 şirkət iştirak edir. Sərgi Azərbaycan Respublikasının aqrar-sənaye kompleksində mütərəqqi texnologiyaların tətbiqi, kənd təsərrüfatı sahəsinin yerli və xarici mütəxəssisləri arasında təcrübə mübadiləsi, qarşılıqlı faydalı işgüzar əlaqələrin gücləndirilməsi üçün bazarda praktiki vasitə kimi özünü doğruldub. Sərgi kənd təsərrüfatı sektorunun ən əsas iştirakçılarını, yerli və xarici mütəxəssisləri, aralarında idxalçılar, ixracatçılar, distribütorlar, topdan və pərakəndə satış təmsilçiləri, eləcə də fermerlərin yer aldığı minlərlə peşəkar ziyarətçini bir araya gətirib.

Bu il “Caspian Agro” sərgisi ağıllı kənd, süni intellekt, İT xidmətləri, pilotsuz uçuş aparatları (dronlar) kimi bölmələri əhatə edən “Smart Agro” istiqamətini təqdim edir. Sərgi çərçivəsində “Smart

Agro: Kənd Təsərrüfatında İnnovasiyaların təbliği” mövzusunda konfrans keçirilib. Sərgidə “Smart Agro” çərçivəsində artıq icrasına başlanan və eləcə də işğaldan azad edilmiş Qarabağ ərazilərində həyata keçirilməsi planlaşdırılan layihələr təqdim olunub.

Qeyd edək ki, hər il təşkilatçılar regionlardan gələn fermerlər üçün sərgi üzrə turlar təşkil edirlər və bu tədbir çərçivəsində fermerlər ən son sənaye yenilikləri ilə tanış ola bilirlər. Bu il 40-a yaxın rayondan fermerlər üçün turlar təşkil olunub.

15-ci Yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı “Caspian Agro 2022” və 27-ci Azərbaycan Beynəlxalq Qida Sənayesi “InterFood Azerbaijan 2022” sərgilərində Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) dəstəyi ilə qida sənayesi və kənd təsərrüfatı sahələrində fəaliyyət göstərən mikro və kiçik sahibkarlıq subyektləri öz məhsul və xidmətlərini təqdim ediblər.

“Caspian Agro 2022” və “InterFood Azerbaijan 2022” sərgiləri Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin aktiv dəstəyi və iştirakı ilə keçirilib. Sərgilər Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Azərbaycan Qida və İçki Sənayeçiləri Assosiasiyası, Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi - AZPROMO, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO) və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası tərəfindən dəstəklənib.

“Kənd təsərrüfatı”
Aylıq İnformasiya Bülleteni
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində
Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi
tərəfindən hazırlanıb

Əlaqə:

(+994 12) 599-08-88

www.atm.gov.az

info@atm.gov.az

Nizami küçəsi, 92
AZ 1010 Bakı, Azərbaycan

Turkey's only specialised exhibiton for tomato production

*Where you can present your
innovation and reach target market!*

*Join us at the meeting platfom
for tomato production!*

27-29 JULY 2022

KARACABEY - BURSA

Solution Partners:

www.tomatodaysturkey.com | latife@dlgfuarcilik.com | +90 5422625934

**AQRAR TƏDQİQATLAR
MƏRKƏZİ**